

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ЗВАРЮВАЛЬНИХ ІНВЕРТОРІВ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В роботі розглянуто будову, принцип дії, переваги та недоліки зварювального інвертора. Також розглядаються перспективи застосування даних пристроїв в різних сферах життя.

Ключові слова: інвертор, зварювання, випрямляч, джерело живлення.

Abstract

The paper deals with the welding inverter, the structure, principle of operation, advantages and disadvantages. The perspectives of using these devices in different areas of life are also discussed.

Keywords: inverter, welding, rectifier, power supply.

Зварювальний інвертор - це особливий тип зварювального обладнання з електричним приводом, характерною рисою якого є здатність перетворювати постійний струм в змінний. Його особливістю є також наявність декількох ключових компонентів: мережевого і частотного випрямляча, фільтра, перетворювача частоти, трансформатора (перетворювач напруги) і блоку управління.

Перетворювач частоти може регулюватися зварювальником самостійно, завдяки чому пристрій оптимально підлаштовується під конкретні завдання. З цією метою використовується також інший функціональний елемент управління – блок живлення. Ззовні інвертор складається з великої кількості елементів: електропроводу, панелі управління з кнопками, екрана для контролю сили струму і регуляторами цього значення, лампи підсвічування дисплея, перемикача режимів, вентиляційних отворів і ручки для транспортування [1, 2]. Залежно від конкретної моделі цього пристрою може змінюватися і будова. Внутрішня будова складається з силового і керуючого блоку. Силовий блок відповідає за випрямлення струму та його перетворення і складається з мережевого випрямляча, фільтра перешкод, інвертора, вихідного випрямляча і пускової схеми. В основі керуючого блоку лежить контролер, який координує роботу всіх транзисторів. Можна сказати, що це материнська плата, яка управляє інвертором. У процесі роботи також відбувається контроль вхідної напруги і параметрів зварювального струму. Керуючий блок використовується в процесі регулювання сили зварювального струму вручну [1, 2].

Також в зварювальному інверторі є цифровий блок управління, який відповідає за великий спектр різних функцій

Принцип дії зварювального інвертора достатньо складний у порівнянні з іншими видами зварювальних апаратів, а ґрунтується він на тому, що вхідна напруга та струм двічі перетворюється: спочатку з 220 В змінного струму в постійний струм, пізніше з постійного у високочастотний змінний струм (частота 200 кГц) [3]. Як відомо з електротехніки, чим вище значення частоти, тим меншою буде вага і габарити трансформатора, який передає однакову електричну потужність. Як результат всіх маніпуляцій та оновлень маса та габарити інвертора будуть достатньо малими у порівнянні з, наприклад, звичайним зварювальним трансформатором, що в свою чергу збільшує комфорт та зручність використання інверторів.

Перетворення частоти здійснюється широтно-імпульсним модулятором [4], основою якого є високочастотні перетворювачі останнього покоління.

Пройшовши трансформатор, високочастотна змінна напруга знову випрямляється і подається на зварювальну дугу. Координування роботи всіх елементів, контроль параметрів і зворотній зв'язок зі зварювальною дугою здійснюється цифровими процесорами на програмуємих мікросхемах.

Перевагами інверторних зварювальних пристроїв у порівнянні з класичними зварювальними апаратами є:

- простота використання в побуті та для зварювальників-початківців;
- стабільний постійний зварювальний струм;

- мінімальна кількість електромагнітних перешкод, що передаються в живлячу мережу;
  - висока якість процесу електрозварювання;
  - електронна схема управління і перетворення напруги;
  - плавне регулювання зварювального струму від декількох ампер до номінального;
  - незначне розбризкування розплавленого металу при зварюванні завдяки низькій пульсації випрямленого струму;
  - захист від короткого замикання і залипання електроду;
  - стабілізація дуги (унеможливорює залипання електроду);
  - низький рівень внутрішніх втрат на перетворення струму;
  - високий коефіцієнт корисної дії (80-90%);
  - незначне електроспоживання, що дозволяє підключатися до побутової електромережі і працювати від автономних джерел живлення, бензинових і дизельних електрогенераторів;
  - незначна маса.
- Недоліками інверторних зварювальних пристроїв є:
- досить висока ціна в порівнянні зі зварювальними трансформаторами;
  - низька надійність (за рахунок складності конструкції);
  - підвищена чутливість до вологості повітря та конденсату, що випадає в середині корпусу;
  - не стійкий до пилових забруднень (при роботі з підвищеним вмістом пилу швидко виходить з ладу);
  - складна конструкція унеможливорює ремонт без майстра або сервісного центру;

Отже, не зважаючи на вище наведені недоліки, зварювальний інвертор має суттєві переваги, які дозволяють все ширше використовувати його у різноманітних галузях зварювання замість традиційних класичних трансформаторів та випрямлячів. На сьогодні зварювальний інвертор має великий попит та великі перспективи використання, як у побуті так і у виробництві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Александров, О.Г. Джерела живлення для дугового зварювання та наплавлення [Текст] : навчальний посібник / О.Г. Александров, Д.А. Антонюк, О.Є. Капустян. – Львів : «Новий світ – 2000», 2013. – 224 с.
2. Голошубов, В.І. Зварювальні джерела живлення [Текст] : навчальний посібник / В.І. Голошубов. – К. : Арістей, 2005. – 448 с.
3. Конспект лекцій з дисципліни – Спеціальні джерела живлення для зварювання для студентів освітньої програми – Технології та устаткування зварювання усіх форм навчання / Укл. С.О. Шумикін, О.Є. Капустян. – Запоріжжя : ЗНТУ, 2017 – 34 с.
4. Слепов Н. Н., Дроздов Б. В. Широотно - імпульсна модуляція: Під ред. А. А. Булгакова. – М.: Енергія, 1978. – 192 с.

Шевченко Василь Васильович – студент групи ІГМ-176, Факультет машинобудування та транспорту, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: shevchenkovasia777@gmail.com.

Науковий керівник: **Нанак Олена Миколаївна** – к. т. н., доцент кафедри електромеханічних систем автоматизація в промисловості і на транспорті, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: e_nanaka@ukr.net.

Shevchenko Vasyl V. – Department of Mechanical Engineering and Transport, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia. shevchenkovasia777@gmail.com.

Supervisor: **Nanaka Olena M.** – Cand. Sc. (Eng), Assistant Professor of the Chair of Electromechanical Systems Automation in Industry and Transport, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: e_nanaka@ukr.net.